

ΤΟ ΑΛΑΤΙ ΤΗΣ ΓΗΣ - THE SALT OF THE EARTH

Σκηνοθεσία: Βιμ Βέντερς,
Τζουλιάνο Ριμπέιρο Σαλγκάντο
Σενάριο: Βιμ Βέντερς, Τζουλιάνο Ριμπέιρο
Σαλγκάντο, Ντρίβιντ Ρόζερ
Μοντάζ: Μαξίν Γκέντικε, Ρομπ Μάιερς
Μουσική: Ρολάντ Πετίγκαντ
Χώρα: Βραζιλία, Γαλλία, Ιταλία, ΗΠΑ (Εγχρωμη)
Διάρκεια: 110'

Πρώτη προβολή: Ώρα 6.00 μ.μ.
Δεύτερη προβολή: Ώρα 8.15 μ.μ.
Τρίτη προβολή: Ώρα 10.30 μ.μ.

Διακρίσεις:

- Βραβείο Σεζάρ Καλύτερου Ντοκιμαντέρ 2014.
- Ειδικό Βραβείο "Un Certain regard", Φεστιβάλ Καννών 2014.
- Βραβείο Κοινού, Φεστιβάλ Σαν Σεμπασιάν 2014.
- Υποψηφιότητα για Όσκαρ Καλύτερου Ντοκιμαντέρ.
- 10 ακόμη Βραβεία.

Σεζάρ, βραβεία στις Κάνες και οσκαρική υποψηφιότητα για ένα καλλιτεχνικό πορτραίτο που θίγει κομψά και συγκινητικά πολλά επίκαιρα – πολιτικά, πολιτιστικά και περιβαλλοντολογικά – θέματα.

Βραβευμένο στις Κάννες και υποψήφιο για Όσκαρ, το ντοκιμαντέρ των Βιμ Βέντερς και Τζουλιάνο Ριμπέιρο

Σαλγκάντο ξεπερνά την απλή καταγραφή της ζωής και του έργου του διάσημου βραζιλιάνου φωτογράφου Σεμπασιάνο Σαλγκάντο. Σπάει το κάδρο και μεταμορφώνεται σ' ένα φιλμ κρίσιμα πολιτικό και εξαιρετικά ουσιώδες.

Η ζωή και το έργο του κορυφαίου Βραζιλιάνου φωτογράφου και οικολογικού ακτιβιστή Σεμπασιάνο Σαλγκάντο, ο οποίος έχει απαθανάτισει με μοναδικό στυλ τη ζωή των κατοίκων σε απρόσιτες κι επικίνδυνες γωνίες του πλανήτη.

«Είναι πολύ δύσκολο να έχεις μπροστά από την κάμερά σου έναν φωτογράφο» ακούγεται η φωνή του Βιμ Βέντερς να λέει, στα πρώτα λεπτά του «The Salt of the Earth», του ντοκιμαντέρ του για το διάσημο Βραζιλιάνο καλλιτέχνη Σεμπασιάνο Σαλγκάντο. «Ένας φωτογράφος αδυνατεί να αφηθεί, να σταθεί απλά ως στοιχείο του δικού σου πλάνου. Συνεχώς αντιδράει στη δράση. Σηκώνει το όπλο του, την κάμερα της επιλογής του, και ξαφνικά, εσύ βρίσκεσαι αντικείμενο του δικού του κάδρου...» Έτσι μας πρώτοσουσθίνει ο Βέντερς τον άνθρωπο που τον ενέπνευσε να καταθέσει ακόμα ένα ντοκιμαντέρ, μετά τη συγκλονιστική Πίνα Μπάους.. «Έτσι κι αλλιώς να εξηγήσεις κινηματογραφικά την τέχνη της φωτογραφίας είναι κάτι το ακατόρθωτο. Σκεφθείτε τι σημαίνει "φωτογραφία" στα ελληνικά: κάποιος που γράφει με φως...»

Ο Βέντερς, στην μικρή του αφηγηματική εισαγωγική (ευτυχώς αμεσως μετά αποφεύγει την ναρκισσιστική τάση να εμφανίζεται ή να ακούγεται συνεχώς εκείνος κι αφήνει όλο το βάρος της ιστορίας στον ίδιο τον φωτογράφο και το γιο του, Τζουλιάνο, ο οποίος συνοπογράφει τη σκηνοθεσία) μας εξηγεί πώς πρωτογνώρισε το έργο του Σαλγκάντο: 20 χρόνια πριν σε μία γκαλερί του Βερολίνου αγόρασε τη διάσημη φωτογραφία του που αποτυπώνει ένα ορυχείο χρυσού στη Βραζιλία, μία τεράστια τρύπα στο έδαφος με χιλιάδες λασπωμένους εργάτες να φαντάζουν σαν μυρμήγκια ενός σύγχρονου πύργου της Βαβέλ. Ο γκαλερίστας τότε του δέδειξε από το αρχείο του ακόμα ένα έργο του καλλιτέχνη:

το πορτρέτο μίας τυφλής αφρικανικής γυναίκας την περίοδο της ξηρασίας και της λιμοκτονίας εκτομμυρίων ανθρώπων. «Με έκανε να κλάψω την πρώτη φορά που την είδα. Και δε σταματώ να βουρκώνω, κάθε μέρα, έτσι όπως τη συναντώ μπαινώντας στο γραφείο μου».

Κι αν δεν καταλαβαίνεις τι τράβηξε τον Βέντερς στον συγκεκριμένο φωτογράφο, θα στο πει ξεκάθαρα: «Με έπεισε ότι πέρα από τα κάρδα, πέρα από το μαγικό κίαροσκοπό, **ο Σαλγκάντο νοιαζόταν για τον άνθρωπο μέσα στη φωτογραφία.** Έτσι κι αλλιώς, οι άνθρωποι είναι "το αλάτι της ζωής"..."»

Αυτή η κατανόηση, η ενσυναίσθηση, η ανάγκη να αποδώσει χαρακτήρα κι αξιοπρέπεια σε όσους έχει συλλάβει ποτέ ο φακός του είναι ό,τι κάνει τον Σαλγκάντο πράγματι να ξεχωρίζει από τους υπόλοιπους ανθρωπολόγους-φωτογράφους κι αυτό που ενδιαφέρει τον Βέντερς να αποτυπώσει με τη σειρά του. Οι ασπρόμαυρες φωτογραφίες του, κλασικά πλεον έργα τέχνης, είναι πολλά περισσότερα από βάθος πεδίου και αριστουργηματική αντίστιξη φωτός και σκιών. Αποτελούν μία συγκλονιστική ιστορική καταγραφή της ανθρωπότητας και του πλανήτη στα τέλη του 20ου και τις αρχές του 21ου πρώτου αιώνα.

Με την μειλίχια φωνή του, μία ταπεινότητα που διαθέτουν μόνο οι σπουδαίοι καλλιτέχνες και μία βαθιά φιλοσοφική κατανόηση των όσων έχει αποθανάτισει, ο 70χρονος Σαλγκάντο μας περιηγεί στις πιο απόκρυφες γωνιές της γης ως ένας σύγχρονος Οδυσσεύς-παρατηρητής της ανθρωπίνης φύσης (ικανής για το πιο μαγικό, αλλά και για το πιο απάνθρωπο πράγμα). Μέσα από τις φωτογραφίες του που ο Βέντερς καθάρει με ευαισθησία και τελειότητα, συνταξιδεύουμε κι εμείς ανά τον κόσμο. Μέσα από τα χιλιάδες κλικ της φωτογραφικής του μηχανής ξαναζούμε πολέμους, τραγωδίες, αφανισμούς, φυσικές καταστροφές, τα εγκλήματα των ισχυρών στις χώρες του τρίτου κόσμου. Από την ξηρασία της Νιγηρίας και τη λιμοκτονία της Αιθιοπίας, μέχρι την ανελέητη γενοκτονία στη Ρουάντα και την αποτροπιαία καταστροφή του περιβάλλοντος με το κάψιμο των πετρελαιοπηγών στο Κουβέιτ (στη λήξη του πρώτου Περσικού πολέμου) **ο Σαλγκάντο παίρνει τις φωτογραφίες που οφείλει κι ο υπόλοιπος κόσμος να δει.** «Πόσες φορές απελπίστηκα με την ανθρώπινη φύση; Πόσες φορές άφησα την μηχανή μου στο πάτωμα κι έβρισκα το κεφάλι μου με τα δύο μου χέρια κλαίγοντας με λυγμούς; Δε θέλετε να ξέρετε...»

Πρώην Οικονομολόγος ο ίδιος ξεκίνησε να παίρνει τη μηχανή της γυναίκας του στις αποστολές για λογαριασμό της World Bank στην Αφρική - μέχρι που αποφάσισε ότι αυτό ήταν το κλέσμο του και παρατήρησε από τη σταθερή του δουλειά. Η πρώτη του συλλογή «The Other Americas» τον βρήκε να περιπλανιέται και να καταγράφει τη λατινική Αμερική - τα δάση του Αμαζονίου, τις φυλές στα οροπέδια του Περού, τις συνθήκες των ιθαγενών, τον πολιτισμό μιας άλλης Αμερικής. Στη δεκαετία του 80 τον κέρδισε η Αφρική (οι φωτογραφίες της Αιθιοπίας θα σας κλονίσουν) όπου ένιωσε την αναγκαιότητα να στήσει το τρίποδό του, όπου οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα έστηναν τα στρατόπεδα ανθρωπιστικής βοήθειας. Στα 90ς ταξίδεψε παντού για να αποτίσει φόρο τιμής στους «Εργάτες» που έχτισαν τις ζωές που ζούμε. Στην αλλαγή του αιώνα μετακινήθηκε από τη λαβωμένη ανατολική ευρώπη και τη Μέση Ανατολή μέχρι ξανά τη Ρουάντα για να καταγράψει την «Εξοδο» των εκατομμυρίων μεταναστών. Κι εκεί, τον λύγισε ο αφανισμός. Δεν ξανάπιασε κάμερα για μία δεκαετία. Μέχρι που επέστρεψε με τη «Γέννηση», μία έκθεση (που πριν λίγους μήνες είχε ανοίξει και στο Παρίσι) που αποκόπηκε από τη δυστυχία και το θάνατο, και υμνεί την αισθητική της ζωής, την μεγαλοπρέπεια της φύσης, την ομορφιά.

Ο Βέντερς όταν κοιτά με το φακό του τις φωτογραφίες μελετά σχολαστικά κι ο ίδιος το φως και τις υαλάδες του. Όταν καταγράφει τον 70χρονο να εργάζεται στη βραζιλιάνικη ζούγκλα ανοίγει τα πλάνα του σε ένα σεβάσμιο σινεμασκόπ. Κι όταν τον έχει μπροστά του να αφηγείται τις ιστορίες του, εντείνει το focus του στο σκαμμένο πρόσωπο και το old soul βλέμμα του Σαλγκάντο με τον ίδιο ακριβώς τρόπο που κοιτάμε κι εμείς από την καρέκλα μας: **μαγεμέ-**

νος. Ομως όσα συμπληρώνει ο λόγος του γέροντα είναι εξίσου δυνατά, πολιτικοποιημένα και ουσιαστικά. Ο στοχασμός του καλλιτέχνη μας βοηθά να εστιάσουμε σε λεπτομέρειες που συγκινούν, ανοίγουν νέες πόρτες και ρίχνουν στην κυριολεξία άλλο φως στα ματωμένα του κόσμου. Ενός κόσμου που εμείς δε θα έχουμε ποτέ την ευκαιρία να ταξιδέψουμε και να δούμε με τέτοια ευκρίνεια, για αυτό το έκανε ένας άνθρωπος με ευαισθησία, τρυφερότητα και οξεία πολιτική συνείδηση.

«Κοιτάξτε αυτό το αγόρι» μας παρακινεί τρυφερά δείχνοντάς μας τις φωτογραφίες της Αιθιοπίας. Στην οθόνη ένα αποστεωμένο από την πείνα αγοράκι με μόνο ρούχο ένα κουρελιασμένο μπλουζάκι μάς έχει γυρισμένη την πλάτη, κρατάει ένα άδειο τσουκάλι στο ένα του χέρι, το σκύλο του στο άλλο και κοιτάζει ένα караβάνι στο βάθος του ορίζοντα. Το λυπάσαι εσύ ο δυτικός. Σπαράξεις. Μέχρι που ακούγεται ξανά η φωνή του Σαλγκάντο για να σου (απο)δείξει ότι δεν ξέρεις να κοιτάς. «Παρατηρήστε τη στάση του. Το παράσημά του. Πόσο αποφασισμένο είναι να επιβιώσει. Κοιτάξτε πόση δύναμη κρύβει ένα χρονο αγόρι...».

ΠΟΛΥ ΛΥΚΟΥΡΓΟΥ

BIM BENTERΣ

Γεννήθηκε στις 14 Αυγούστου 1945 στο Ντίσελντορφ της Γερμανίας. Η Τζαζ, η μπιτ λογοτεχνία, η ποπ μουσική, ο Αμερικάνικος κινηματογράφος και το φάντασμα μιας μυθικής Αμερικής, διαμόρφωσαν την προσωπικότητά του νεαρού Βέντερς, ο οποίος αφού σπούδασε σινεμά στο Μόναχο και έκανε μερικές μικρού μήκους ταινίες, άρχισε το 1972 μια σχεδόν μόνιμη συνεργασία με τον συγγραφέα Πέτερ Χάντκε. Ο Βέντερς ξεχώρισε σύντομα ως ο πιο σημαντικός σημερινός Γερμανός σκηνοθέτης. Το έργο του που ανανεώνει το αμερικάνικο είδος των ταινιών περιπλάνησης (road-movies) δομείται γύρω από τη σχέση Ευρώπης - Αμερικής κι αποτελεί ένα ζωντανό (και αγωνιώδη) διάλογο γύρω από τον ίδιο τον κινηματογράφο.

ΦΙΛΜΟΓΡΑΦΙΑ

The Beautiful Days of Aranjuez 2016, Όλα θα πάνε καλά 2015, Το αλάτι της γης 2014, Cathedrals of Culture 2014, Mundo Invisível 2011, Pina Bausch 2011, If Buildings Could Talk 2010, 8 2008, Palermo Shooting 2008, Chacun son cinéma ou Ce petit coup au coeur quand la lumière s'éteint et que le film commence 2007, Invisibles 2007, Don't Come Knocking 2005, Land of Plenty 2004, The Blues 2003, The Soul of a Man 2003, The Soul of a Man 2003, Other Side of the Road 2003, U2: The Best of 1990-2000 2002, Ten Minutes Older: The Trumpet 2002, Viel passiert - Der BAP-Film 2002, The Million Dollar Hotel 2000, Buena Vista Social Club 1999, Willie Nelson at the Teatro 1998, The End of Violence 1997, Lumière et compagnie 1995, Die Gebrüder Skladanowsky 1995, Al di là delle nuvole 1995, Lisbon Story 1994, In weiter Ferne, so nah! 1993, Arisha, der Bär und der steinerne Ring 1992, Bis ans Ende der Welt 1991, Red Hot and Blue 1990, Aufzeichnungen zu Kleidern und Städten 1989, Der Himmel über Berlin 1987, Tokyo-Ga 1985, Paris, Texas 1984, Docu Drama 1984, Der Stand der Dinge 1982, Reverse Angle: Ein Brief aus New York 1982, Chambre 666 1982, Hammett 1982, Lightning Over Water 1980, Ein Haus für uns - Jugenderholungsheim 1977, Der amerikanische Freund 1977, Im Lauf der Zeit 1976, Falsche Bewegung 1975, Alice in den Städten 1974, Der scharlachrote Buchstabe 1973, Die Angst des Tormanns beim Elfmeter 1972, Summer in the City 1970, Drei Amerikanische LP's 1969, Alabama: 2000 Light Years from Home 1969, Polizeifilm 1969, Silver City 1969, Same Player Shoots Again 1968, Victor I. 1968, Klappenfilm 1968, Schauplätze 1967.

JULIANO RIBEIRO SALGADO

Σκηνοθέτης και Συγγραφέας. Για "Το αλάτι της γης" έχει κερδίσει μαζί με τον Βιμ Βέντερς 10 Βραβεία και 6 Υποψηφιότητες.

ΦΙΛΜΟΓΡΑΦΙΑ

Το αλάτι της γης 2014, Nauru, une ile a la derive 2009, Paris la metisse 2005.